

SCI-CONF.COM.UA

**FUNDAMENTAL AND
APPLIED RESEARCH IN
THE MODERN WORLD**

**ABSTRACTS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 17-19, 2021**

**BOSTON
2021**

FUNDAMENTAL AND APPLIED RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Abstracts of VIII International Scientific and Practical Conference

Boston, USA

17-19 March 2021

Boston, USA

2021

UDC 001.1

The 8th International scientific and practical conference “Fundamental and applied research in the modern world” (March 17-19, 2021) BoScience Publisher, Boston, USA. 2021. 1110 p.

ISBN 978-1-73981-124-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Fundamental and applied research in the modern world. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-17-19-marta-2021-goda-boston-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: boston@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2021 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2021 BoScience Publisher ®

©2021 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	<i>Avalbaev G. A., Rashidova Rayhon Rizomat kizi</i> INFLUENCE OF CATHODIC PROTECTION ON THE ACTIVITY OF MICROBIAL BIOFILMS.	16
2.	<i>Ardjevanidze I., Zakareishvili N., Badashvili K.</i> INNOVATION IN BUSINESS COMMUNICATIONS AND MANAGEMENT PROBLEMS.	20
3.	<i>Amirli Firdovsi Nazim, Mollayeva Vusala Shahin</i> THE ROLE OF BACTERIA IN THE BIOREMEDIATION PROCESS.	27
4.	<i>Balatska N. I., Kozeletska I. S.</i> GENDER ISSUES IN LESIA UKRAINKA'S LITERATURE HERITAGE.	30
5.	<i>Bodnariuk O. I., Andriiets' O. A., Ursakii D. D.</i> DIAGNOSTICS OF THE SALPINGO-OOPHORITIS ON THE BACKGROUND OF THE INFLAMMATORY DISEASES OF THE KIDNEYS AND URINE BLADDER IN THE ADOLESCENT GIRLS.	39
6.	<i>Baranova L.</i> EXPLORING TEACHER EDUCATION IN THE CONTEXT OF CANADA AND CHINA: A CROSS-CULTURAL DIALOGUE.	48
7.	<i>Golub T.</i> THE BASICS OF DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION.	58
8.	<i>Goriunova M. M., Savenko T. D., Stogniy I. V.</i> SOME PRINCIPLES OF TEACHING THE SCIENTIFIC STYLE OF SPEECH FROM THE PERSPECTIVE OF CORRELATION OF SYNTAX AND SEMANTICS.	62
9.	<i>Hasanova M. Yu., Atayeva L. A., Aliyeva S. A.</i> BIOLOGICAL DIVERSITY AND ANTHROPOGENIC IMPACT ON NATURAL ECOSYSTEMS.	66
10.	<i>Hlushkova D., Bagrov V., Stepaniuk A., Chigrin A.</i> STATE OF THE SUPPLIED LAYER OF STEAM TURBINE BLADES DEPENDING ON THE ELECTRODE MATERIAL.	75
11.	<i>Hnatchenko D. D., Hnatchenko T. O., Zakharov R. G.</i> MECHANISM OF ELECTRONIC DOCUMENT MANAGEMENT SYSTEM'S AUTHENTICATION PROTECTION.	82
12.	<i>Holodaieva O., Hriaznov R., Zhurba K.</i> THE ROLE OF γ -GLUTAMYLTRANSPEPTIDASE-1 INHIBITORS IN OVERCOMING THE DEVELOPMENT OF CHEMORESISTANCE TO STANDARD THERAPY.	87
13.	<i>Ibragimov A. K., Xamidov Begzod</i> MASTER DEGREE ACCOUNTING AND AUDIT IN BANKING THE.	93
14.	<i>Kalynets K.</i> WHAT INFLUENCE INTO CONSUMER DECISION.	101

15.	<i>Kuznetsow E. V.</i> THERMODYNAMIC EXCITATION OF DEFORMABLE SOLID CRYSTALLINE BODIES.	109
16.	<i>Kuchkarov N. Yu.</i> ADAPTIVE FEATURES OF THE LEAF OF SOME SPECIES OF THE GENUS INULA L. GROWING UNDER THE CONDITIONS OF INTRODUCTION OF UZBEKISTAN.	119
17.	<i>Kuzyomenska K., Pliatsuk Ie.</i> INNOVATIVE ACTIVITY IN TOURISM (SUGGESTING DATA COLLECTED FROM THE USA).	129
18.	<i>Kobiljonova M., Nuruzova Z., Abdunabieva M.</i> ANTIBIOTIC RESISTANCE OF INFLAMMATORY PROCESSES OF FEMALE GENITAL ORGANS.	133
19.	<i>Korobkina T. V., Sumets S. I.</i> DEVELOPMENT OF ORGANIZATIONAL CULTURE IN THE DIRECTION OF HUMANIST STRATEGY.	137
20.	<i>Korobkina T. V., Kotelevets K. A.</i> MOBBING AS A NEGATIVE PHENOMENON OF ORGANIZATIONAL CULTURE. WAYS TO FIGHT MOBBING.	141
21.	<i>Koliada O., Vdovichenko N., Kolyada T., Krestetska S.</i> PERSPECTIVE MARKER IN THE EVALUATION OF THE THERAPEUTIC EFFICACY OF IFN-B DRUGS FOR RELAPSING- REMITTING MULTIPLE SCLEROSIS.	145
22.	<i>Ladonko L., Mirko N.</i> THE IMPORTANCE OF FOREIGN INVESTMENT FOR THE SOCIO- ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE STATE.	149
23.	<i>Lopushanskyy V., Brodska O.</i> ARTHUR ERNST RUTRA – UNKNOWN AUSTRIAN WRITER FROM DROHOBYCH.	156
24.	<i>Moroz D.</i> SOME ASPECTS OF DESIGNING HIGH PERFORMANCE COMPUTING SYSTEMS.	162
25.	<i>Nevreva M. N., Savluk A. A.</i> NOMINAL SUFFIXAL MORPHEMES IN THE TEXTS OF SCIENTIFIC DISCOURSE AND THEIR GENESIS.	172
26.	<i>Nerush A. V.</i> SCIENTIFIC STYLE AND THE ROLE OF ATTRIBUTE IN ENGLISH MEDICAL TEXTS.	176
27.	<i>Puhach Ya. I., Druz V. A.</i> THE CONCEPT OF ESTABLISHING A JOINT SCIENTIFIC- PRACTICAL CENTER OF DIAGNOSTICS, PREVENTION AND REHABILITATION OF THE CURRENT STATE OF THE ORGANISM.	182
28.	<i>Povalii T.</i> CONTENT AND STRUCTURE OF DANCING AND RHYTHMIC TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN POLAND.	188

29.	Rahimova S. A., Ganbarli A. A. ANTIOXIDANT PROPERTIES OF EXTRACTS OF CARTHAMUS TINCTORIUS L. SPECIES GROWING IN THE TERRITORY OF NAKHCHIVAN AUTONOMOUS REPUBLIC.	192
30.	Sanaev S. T., Rakhmatov I. I. RESULTS OF EVALUATION AFTER GROWING SORTS OF VEGETABLE (SWEET) CORN AS RE-SOWING.	198
31.	Sergeyeva T., Ushakova S., Rachkovskiy O. STUDENT CENTERED: CHARACTERISTICS OF THE NEW GENERATION.	202
32.	Seyidov A., Rustamova L. MANUFACTURING TECHNOLOGY OF BRONZE BRACELETS FOUND IN AZERBAIJAN (2 RD -1 ND MILLENNIA BCE).	208
33.	Sultanbekova A. THE LINGUISTIC INTERDEPENDENCE HYPOTHESIS.	215
34.	Shuliatnikova T. V. COMPARATIVE ANALYSIS OF BRAIN CD68 EXPRESSION IN THE EXPERIMENTAL ACUTE SOMATOGENIC TOXIC ENCEPHALOPATHIES.	222
35.	Vodolazska O. I. DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UKRAINE.	225
36.	Yevstihnieiev I. V. SOME DIAGNOSTIC ASPECT OF EXTRAPULMONARY TUBERCULOSIS WITH FEVER OF UNKNOWN ORIGIN AT THE BEGINNING.	235
37.	Zablotska L., Bartko S., Furda N. THE INFLUENCE OF SOCIO-ECONOMIC FACTORS ON THE CURRENT STATE OF AGRICULTURAL CROP PRODUCTION (ON THE EXAMPLE OF PIDHAITSI AMALGAMATED COMMUNITY TERNOPIL REGION).	237
38.	Zablotska O. S., Nikolaeva I. M., Stadnyk M. V. COVID-19 PREVENTION IN UKRAINE.	242
39.	Zosimovych N. INVARIANT ALGORITHMS IMPROVING THE SPACECRAFT STABILIZATION ACCURACY.	249
40.	Аветисян В. В. ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ПАРТИЦИПАТИВНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНОМУ ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.	258
41.	Артюх-Пасюта О. В. ЗБИТКИ ЯК ПРЕДМЕТ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ.	262

42.	Артёмова Т. І. СУПЕРЕЧНОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА ТА ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.	271
43.	Базян А. А., Арзуманова І. В., Берегова А. А. ДЕРМАТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ COVID-19.	278
44.	Балаж М. С., Дрягіна В. В., Жидовленков С. С. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕЛЕРЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕРГОТЕРАПІЇ.	282
45.	Бенько Н. М. СУТНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.	286
46.	Брежнєва С. Б., Терещенко С. В. ЗНАЧЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.	296
47.	Бритвін Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ІДЕЙНО-ОБРАЗНОЇ СЕМАНТИКИ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЛЕКСИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ “LA VIE ((C)EST...)”.	304
48.	Билінська О. С. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС: ПАРАМЕТРИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ОСНОВНІ КАТЕГОРІЙНІ ОЗНАКИ.	309
49.	Бірта Г. О., Бургу Ю. Г., Флока Л. В., Горячова О. О. КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗВ'ЯЗКИ М'ЯСО-САЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНЕЙ.	321
50.	Біляков А. М., Михайличенко Б. В., Личман Т. В. ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014 РОКУ НА ДИНАМІКУ САМОГУБСТВ МОЛОДОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.	329
51.	Бінецький Д. О., Касіч Н. П. ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ ПРАГНЕННЯ ДО САМОСТІЙНОСТІ У ПРОЦЕСІ СПОРТИВНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.	334
52.	Богуш А. М., Березовська Л. І. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.	339
53.	Бороденко В. В. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	345
54.	Бондаренко О. М., Кирик Н. В. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ.	354
55.	Босый И. М., Брыжаченко Н. С. ВОСТОЧНЫЕ ТРАДИЦИИ МЕБЕЛЬНОГО ИСКУССТВА В СТРАНАХ ЗАПАДНОЙ ЕВРОПЫ XVII – XIX ВЕКОВ.	360

56.	Бошков А. В. ІНТЕРФЕРЕНЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ.	367
57.	Вакуленко Д. В., Храбра С. З., Барладин О. Р., Вакуленко Л. О., Веремчук О. Д., Атаманчук К. В. ВАРІАНТИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОКАЗНИКІВ ПРОБИ МАРТІНЕ- КУШЕЛЕВСЬКОГО.	375
58.	Василенко О. Б., Полонська О. М., Михайленко О. С., Шаламова К. Ю., Сташенко М. С. СУЧАСНА РЕКЛАМА В ІСТОРИЧНОМУ МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ.	385
59.	Вільховченко Т. І. ВІДТВОРЕННЯ ДІЙСНОСТІ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ ОБРАЗІ.	393
60.	Вихрущ В. О. ПРОЄКТНА ТЕХНОЛОГІЯ У ЗАГАЛЬНОМЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРА: ТЕХНОМАТИЧНИЙ ПІДХІД.	399
61.	Воскрес А. А. ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ВІДОМИХ ВІТЧИЗНЯНИХ МАЙСТРІВ СТЕНДАПУ НА УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ ХХІ СТОЛІТТЯ.	405
62.	Галянт Д. В. СПОСОБИ ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.	413
63.	Гетало О. В., Маковчук Т. В. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ЛІКУВАННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ХВОРИХ ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ.	418
64.	Гончар Г. І., Пензай С. А., Комар В. П. КОНТРОЛЬ ЗА ФІЗИЧНИМ СТАНОМ ЧОЛОВІКІВ ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ.	423
65.	Денисовець Т. М., Денисовець І. В., Квак О. В., Гогоць В. Д. ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА В УЧНІВСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ ГОСТРИХ РЕСПІРАТОРНИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ГОМЕОПАТИЧНИМИ ПРЕПАРАТАМИ.	432
66.	Дем'яненко В. М., Прядко Т. П. ПОЛІТИЧНИЙ АБСЕНТЕЇЗМ МОЛОДІ ЯК СПОСІБ УНИКНЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДИСКОНФОРТУ.	437
67.	Дмитрук Л. І., Павлюк В. А. МОВЛЕНСЬКИЙ ЕТИКЕТ ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ.	445
68.	Дніпровська Н. Г., Хохлова С. С. ОБРАЗ ДИТИНИ ТА СВІТУ ДИТИНСТВА В ДИТЯЧІЙ ХОРОВІЙ МУЗИЦІ.	454
69.	Дубравська З. Р. ХУДОЖНІЙ ТЕКСТ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОРА.	463

70.	<i>Евдокименко Н. М., Песоцкая Л. А., Павленко А. А., Щукина Е. С.</i> ИНТЕГРАЦІЯ ЗНАННЯ – ОСНОВА ГУМАНІЗАЦІИ ОБРАЗОВАНИЯ.	467
71.	<i>Жигора І. В.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.	472
72.	<i>Житова О. П.</i> ПОШИРЕННЯ ТРЕМАТОД У ЧЕРЕВОНОГИХ МОЛЮСКІВ ВОДОЙМ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ.	481
73.	<i>Жолдасбекова С. А., Мадиева Д. П., Байзахова С. Ш., Баймурза А.</i> ПРОЕКТИРОВАНИЕ ЦЕЛЕЙ И РЕЗУЛЬТАТОВ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В СФЕРЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ТРЕБОВАНИЙ.	484
74.	<i>Задоріна О. М., Велиєва М. В., Оленич Ю. Л.</i> МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ «ТРИГОНОМЕТРІЇ» У ВНЗ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ ТА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ У КУРСІ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ.	493
75.	<i>Зіненко К. А.</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.	498
76.	<i>Ігнатенко В. Д.</i> ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ СТРАТЕГІЇ ЯК ВАЖЛИВОЇ КАТЕГОРІЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ.	503
77.	<i>Кіндей Л. Г.</i> УПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В ОСВІТНЬО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ (НА МАТЕРІАЛІ РОБОТИ В ПЕРШОМУ КЛАСІ).	507
78.	<i>Клименко С. В., Саввін М. О., Клименко О. Д.</i> ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЗУАЛЬНО-АНАЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ВИПАДКОВИХ ВЕЛИЧИН.	518
79.	<i>Коваленко Д. В.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ РЯТУВАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ МОРСЬКИХ І РІЧКОВИХ АВАРІЯХ.	525
80.	<i>Коваленко Д. В.</i> РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ НАВІГАЦІЇ.	531
81.	<i>Коваль І. С.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ.	535
82.	<i>Коваль С. М.</i> ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ М. Д. ЛЕОНТОВИЧА.	540
83.	<i>Коваль Л. А., Онофрійчук О. П., Мичко Ю. А., Родіонова В. А.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ.	550

84.	Козонова Ю. О., Тітлова О. О. КЕЙС-МЕТОД У НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ.	560
85.	Козловська С. О., Мельник Н. І., Назаревич В. С. РОЛЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЖИТТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.	563
86.	Коробкіна О. В., Патлаченко Л. А. БІНАРНЕ ОНЛАЙН-ЗАНЯТТЯ ЯК ЕФЕКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ.	569
87.	Косс В. А., Власова Т. М. СИТУАЦИОННЫЕ ЦЕНТРЫ, МЕТОДОЛОГИЯ СИТУАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРИМЕР АВТОМАТИЗАЦИИ ВЕДЕНИЯ СОВЕЩАНИЙ КОЛЛЕКТИВНЫХ ОРГАНОВ УПРАВЛЕНИЯ.	576
88.	Костик Є. П. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ» ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ФОРМУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.	586
89.	Курило О. Б., Карнець А. Р. ВПЛИВ COVID-19 НА ВЕЛИЧИНУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.	596
90.	Кулиев Фикрет Али оглы, Багирзаде Гулу Ахмед оглы, Насири Фахрия Машаллах кызы НЕКОТОРЫЕ АМИДЫ И ЭФИРЫ ДИТИОУГОЛЬНОЙ КИСЛОТЫ КАК ПРЕВЕНТИВНЫЕ АНТИОКСИДАНТЫ.	600
91.	Куцак Р. С. АНАЛИЗ МЕТОДОВ ВОССТАНОВЛЕНИЯ РАБОТОСПОСОБНОСТИ ДЕТАЛЕЙ ДВИГАТЕЛЕЙ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ.	605
92.	Лагодзінський В. В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЕМОЦІЙНОГО ЛІДЕРСТВА У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.	613
93.	Лапшин В. А., Видавская А. О., Видавская А. Г. ЭЛЕКТРОННО-ПОЗИТРОННЫЙ УРОВЕНЬ ВСЕЛЕННОЙ. ПРОИСХОЖДЕНИЕ, ОСНОВНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ, СИСТЕМЫ, ПОТОКИ И ИХ ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.	621
94.	Левчук О. А., Ковальчук Р. В. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ.	631
95.	Лега О. В., Ліпський Р. В., Палій М. О. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ З ПДФО: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.	638
96.	Лобовикова Е. А. ДЕСТРУКТИВНЫЕ ФУНКЦИИ РЕКЛАМЫ В СОВРЕМЕННОМ СОЦИУМЕ.	646
97.	Макаренко О. А., Задерей О. В., Майкова А. В. СТУПЕНЬ АДСОРБЦІЇ КАЛЬЦІУМ У ТОНКОЇ КИШКИ ЩУРІВ НА ТЛІ МЕРКАЗОЛІЛОВОГО ГІПОТИРЕОЗУ.	650

98. *Максімішин О. В., Максімішина Т. М., Дмитрієва Л. Ю.* 652
 ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЕФЕКТИВНОСТІ
 ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ
 ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ.
99. *Мартиненко Ж. О.* 660
 ВИВЧЕННЯ ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ТВАРИН ЕКОТОНІВ
 ГОЛИЦЬКОГО БОТАНІКО-ЕНТОМОЛОГІЧНОГО ЗАКАЗНИКА ЯК
 НЕОБХІДНА УМОВА ПІДТРИМАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
 ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ
 ЕКОСИСТЕМ.
100. *Малащенко В. А., Проценко В. А., Янченко О. М.* 670
 НАПРЯЖЕНО-ДЕФОРМІРОВАННОЕ СОСТОЯНИЕ В РАБОЧЕЙ
 ЗОНЕ ОПОРНО-ПОВОРОТНОГО УСТРОЙСТВА АВТОКРАНОВ.
101. *Маматова З. Р.* 679
 ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
 ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ.
102. *Мельник О. В., Семенченко О. Л.* 687
 ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОРОСТАННЯ СВІЖОЗІБРАНИХ БУЛЬБ
 КАРТОПЛІ ВІД ВМІСТУ АБСЦИЗОВОЇ КИСЛОТИ.
103. *Мироненко О. В.* 691
 ОСНОВНІ ЗАСОБИ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ 4«К» В
 ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.
104. *Мкртчян Ю. К., Журко М. М., Бугай О. О., Мошківський В. М.,
 Андронов Я. В., Ремень І. І.* 695
 ПРОГНОСТИЧНІ КРИТЕРІЇ ПРИ БОЙОВІЙ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ
 ТРАВМІ. ЧАСТИНА 1.
105. *Муханова О. М., Шепелєва О. В.* 706
 ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ – КОМУНІКАЦІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ
 ПРОЦЕСІ.
106. *Нанобашивили В. В., Абуладзе В. Ш.* 709
 ОБ ОДНОМ МЕТОДЕ ВОССТАНОВЛЕНИЯ БЛОЧНОГО
 СИНХРОНИЗМА В ЛИНЕЙНЫХ КОДАХ КЛАССА mBnB.
107. *Нечепорук Я. С.* 717
 ПЕРЕДУМОВИ ВСТУПУ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ДО
 МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.
108. *Нікітіна О. О.* 722
 ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ «УМІННЯ
 ВЧИТИСЯ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ» НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В
 ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.
109. *Оглезнева Ю. Г., Могила В. І., Сакевич В. І., Загорулько Г. А.* 733
 ДОСВІД ЗБАГАЧЕНИЙ МИНУЛИМ.
110. *Орленко Н. А., Ракітіна Т. І., Пахомов В. І., Старостіна К. В.* 740
 ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖ ПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРОФЕСІЙНОЇ
 ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПІЛОТІВ.

111. *Папакіна Н. С., Мамедов С. М.* 747
ПОКАЗНИКИ ПРОДУКТИВНОСТІ РОМАНІВСЬКИХ ОВЕЦЬ
РІЗНИХ РОКІВ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.
112. *Парнета Б. З., Парнета М. Б.* 752
ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄМНО – ПЛАНУВАЛЬНИХ ВИРІШЕНЬ ПРИ
ІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНОЇ АРХІТЕКТУРИ В ІСТОРИЧНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ МІСТА.
113. *Пантейков С. П.* 760
О ВОССТАНОВЛЕНИИ КРЕМНИЯ ИЗ КРЕМНЕЗЁМА
УГЛЕРОДОМ.
114. *Панченко В. В.* 766
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ ЯК СКЛАДОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
УКРАЇНИ.
115. *Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я.* 772
ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ З ГЕНДЕРНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ:
КОНТЕКСТ РОБОТИ З ЦІЛЬОВИМИ ГРУПАМИ.
116. *Пересада О. М.* 778
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ
ТА ОБОРОНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ.
117. *Пироговська В. Я., Кубіцький С. О.* 783
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИКА ЯК ЧИННИК
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.
118. *Полєвікова О. Б., Пяцько Н. В.* 792
СКРАЙБІНГ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ІННОВАЦІЯ.
119. *Правдива А. О.* 797
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ МЕДИЧНИХ
ПРЕПАРАТІВ НА ПРИКЛАДІ ІНТЕРНЕТ-АПТЕК.
120. *Псахис Б. И., Псахис И. Б.* 802
ЗДОРОВАЯ ПИТЬБЕВАЯ ВОДА.
121. *Пуль-Лузан В. В., Ярных Т. Г., Сихали Я., Ракиун Аюб* 807
АКТУАЛЬНОСТЬ РАЗРАБОТКИ ЭКСТЕМПОРАЛЬНЫХ
ВЕТЕРИНАРНЫХ ПРЕПАРАТОВ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ
АЛЛЕРГИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ У ЖИВОТНЫХ.
122. *Ратушинська А. С.* 813
ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.
123. *Рубцова Н. М., Радченко Н. Г.* 822
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.
124. *Сердюк Н. М.* 833
ЕТИОЛОГІЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ.

125. *Семенов А. А., Маслюк Р. В., Карасевич С. А., Маєвський М. І.* 839
 КЛАСИФІКАЦІЯ СИЛОВИХ ВПРАВ У ПАУЕРЛІФТИНГУ.
126. *Скрипка І. М., Чхайло М. Б.* 844
 РОЗВИТОК ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ ЮНИХ
 КАРАТИСТІВ.
127. *Сидоренко Л. В.* 849
 ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
 ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ.
128. *Сич В. І.* 859
 РОЗВИТОК НАУКИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ У
 ПЕРІОД ХVІІІ–ХІХ СТ.
129. *Слободюк Ю. В.* 864
 ЛЕКСИЧНІ, СЕМАНТИЧНІ ТА ГРАМАТИЧНІ ВІДМІННОСТІ МІЖ
 БРИТАНСЬКОЮ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА АМЕРИКАНСЬКОЮ
 АНГЛІЙСЬКОЮ НА ОСНОВІ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ.
130. *Старовер А. В., Годлевская Н. А.* 868
 ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ МЕДИЦИНСКОГО
 УНИВЕРСИТЕТА В УСЛОВИЯХ КАРАНТИНА.
131. *Степанов В. Н.* 872
 ОБ УПРАВЛЕНИИ ВРЕМЕНЕМ В ЭКОНОМИКЕ И ЭКОЛОГИИ
 (НЕЛИНЕЙНАЯ ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМЫ).
132. *Терлецька Ю. М.* 881
 АНАЛІЗ СЕРЕДОВИЩНОЇ УСКЛАДНЮЮЧО-РІВНЕВОЇ
 (“ВЗАЄМОДІЇ”) ТЕОРІЇ ПСИХІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ.
133. *Тещук В. Й., Тещук Н. В., Руських О. О.* 888
 ДО ПИТАННЯ ПРО ТРАВМАТИЧНІ УШКОДЖЕННЯ
 ПЕРИФЕРІЙНИХ НЕРВІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ –
 УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ - ОПЕРАЦІЇ
 ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ.
134. *Ткач В. В., Кушнір М. В., Підлубна С. В., Петрусяк Т. В.* 901
 ХІМІЧНІ ЗАВДАННЯ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА ТЕМУ
 ПОПУЛЯРНИХ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ.
135. *Трифоновна О. Ф.* 908
 ИССЛЕДОВАНИЕ ЯВЛЕНИЯ САМОУСТАНОВЛЕНИЯ ВОЛНОВЫХ
 МИКРОПЕРЕМЕЩЕНИЙ В ПОВЕРХНОСТЯХ СКОЛЬЖЕНИЯ И
 ВЛИЯНИЕ ИХ НА РАБОТУ ПОДШИПНИКОВ СКОЛЬЖЕНИЯ.
136. *Тиравська О. І., Яременко Я. В.* 913
 ЕФЕКТИВНІСТЬ FMS У ПЕРЕДБАЧЕННІ СПОРТИВНИХ ТРАВМ.
137. *Титаренко В. В.* 918
 РОЗВИТОК НАВИЧОК ДИЗАЙНУ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ У
 ГРАФІЧНИХ РЕДАКТОРАХ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВИКОНАВЦІВ
 ХУДОЖНЬО-ОФОРМЛЮВАЛЬНИХ РОБІТ.
138. *Товста С. П.* 925
 ЗАРУБІЖНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
 КОНСТИТУЦІЙНУ ІНЖЕНЕРІЮ В УКРАЇНІ.

139.	<i>Тюріна Н. М.</i> ВИТРАТИ ЯК ОСНОВНИЙ ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ У БІЗНЕСІ.	933
140.	<i>Усик С. В.</i> ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІН З РІЗНИМИ ЗЕРНОФУРАЖНИМИ КУЛЬТУРАМИ.	943
141.	<i>Учитель І. Б., Дзвінчук А. В.</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТІВ.	946
142.	<i>Фасоль О. О.</i> ОЛІГАРХІЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ.	955
143.	<i>Фучеджі В. Д., Сторож В. В.</i> ПСИХОСОМАТИЧНІ АСПЕКТИ СИНДРОМУ ХРОНІЧНОЇ ВТОМИ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.	960
144.	<i>Хавікова К. Є., Іванченко А. В.</i> ЗНЕВОДНЕННЯ ШЛАМУ КОКСОХІМІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ ГЕОТУБ.	968
145.	<i>Хаджи А. Ю., Басій В. К.</i> МОТИВАЦІЯ ЯК РУШІЙНА СИЛА ПРОЦЕСУ ОВОЛОДІННЯ СТУДЕНТАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	977
146.	<i>Хазраткулова С. М., Мухамедиев М. Г., Зокирова Н. Т.</i> СИНТЕЗ N-ЗАМЕЩЁННЫХ АКРИЛАМИДОВ ПРИРОДНЫХ ОКСИКИСЛОТ.	980
147.	<i>Хидиров Х. О., Худойкулзода Н.</i> ФАУНА ПРЕСМЫКАЮЩИХСЯ ФЕРГАНСКИЙ ДОЛИНЫ.	983
148.	<i>Хрущ О. В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРІГАЮЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА.	988
149.	<i>Цыпкин Ю. А., Пакулин С. Л., Ильичев К. С., Козлова Н. В., Феклистова И. С.</i> ЭФФЕКТИВНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОСТРАНСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА РАЗВИТИЯ РЕГИОНА.	995
150.	<i>Чабаненко Н. А.</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА СИСТЕМИ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.	1006
151.	<i>Чабанович Н. Б.</i> МОТИВАЦІЯ – ЯК ПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ УСПІШНОГО БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ- АНЕСТЕЗІОЛОГІВ.	1016
152.	<i>Чала К. О.</i> ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК АНАЛІЗ ГЕОПОЛІТИЧНОГО РИЗИКУ.	1019
153.	<i>Черняхівський О. А.</i> ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ КНП «ЦПМСД» ВМР.	1027

154. *Шафоростова С. Г., Заборовская С. В., Ткаченко О. В.* 1039
 ПРЕПОДАВАТЕЛЬ КАК СУБЪЕКТИВНЫЙ ФАКТОР МЕТОДИКИ
 ПРЕПОДАВАНИЯ.
155. *Шевців М. В.* 1043
 НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ЯК ДІЯЛЬНІСНИЙ
 КОМПОНЕНТ ОТРИМАННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ-
 БІОЛОГІВ.
156. *Шевчук І. В., Шехман Н. П.* 1051
 ІНТЕРАКТИВНИЙ УРОК МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.
157. *Хазраткулов Ш. А., Мадартов Б. К., Аманов Б. Х.* 1059
 ИЗМЕНЧИВОСТЬ ПРИЗНАКОВ РАСПОЛОЖЕНИЯ В УЗЛАХ
 СИМПОДИАЛЬНОЙ ВЕТВИ ПЕРВОГО УРОЖАЯ РАСТЕНИЙ
 ТОНКОВОЛОКНИСТОГО ХЛОПЧАТНИКА F₁-F₂.
158. *Шестаков В. І., Пархоменко Т. А., Кузеванова М. В., Малишев В. В.,
 Пастернак О. Г., Заболотна Е. Г.* 1063
 СТАЛІЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАННЯ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ НА
 КАФЕДРІ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ.
159. *Щепіна Т. Г., Шалієвська Ж. С., Гулько К. Ю.* 1072
 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ
 СИСТЕМИ УКРАЇНИ.
160. *Ярема Ю. М., Тях Ю. Ю., Нірода Т. М., Субота Г. М.* 1080
 БІОЛОГІЧНЕ ТА ЛАНДШАФТНЕ РІЗНОМАНІТТЯ, ЩО
 ФОРМУЮТЬ ЕКОЛОГІЧНУ І СМАРАГДОВУ МЕРЕЖУ ЄВРОПИ
 НА ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
 «СИНЕВИР».
161. *Яценко І. В., Ключев О. М., Сімакова-Єфрем'ян Е. Б., Дереча Л. М.,
 Смирнов Г. В., Париловський О. І.* 1091
 СУДОВА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА: ЇЇ МИНУЛЕ, НИНІШНЄ Й
 МАЙБУТНЄ.

УДК:159.9

ПСИХОСОМАТИЧНІ АСПЕКТИ СИНДРОМУ ХРОНІЧНОЇ ВТОМИ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

Фучеджі Вєсна Дмитрівна

к.ю.н., доцент

Сторож Вікторія Василівна

к.п.н., старший викладач

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Анотація: У статті проаналізовано поширеність синдрому хронічної втоми, зокрема серед студентів-психологів, а також причини та перші симптоми захворювання. Розглянуто та вивчено психологічні предиктори синдрому хронічної втоми у студентів-психологів. Визначено головним принципом лікування - комплексний підхід.

Ключові слова: психосоматичні порушення, втома, синдром хронічної втоми, психосоціальна втома, симптоми, біопсихосоціальний підхід.

Розвиток цивілізаційних процесів безумовно впливає на особистість: зростання темпу життя, кількості комунікаційних зв'язків, суспільно-економічна напруженість у суспільстві, екологічна ситуація, урбанізація та технічний прогрес – це ще не весь перелік тих чинників, які можна віднести до причин появи так званих «хвороб цивілізації». Ці захворювання супроводжуються постійним стресовим тлом життя, функціонально-нервовими розладами, проблемами зі станом соматичного та психічного здоров'я.

Сучасне суспільство постійно вимагає від кожної особистості підвищення її продуктивності. Відповідно, для того, щоб отримати визнання та віднайти своє місце в соціумі, люди платять занадто високу ціну – постійно відчувають втому, не мають повноцінного відпочинку, емоційно виснажуються. Людина,

усвідомлюючи свою втому та внутрішнє спустошення, часто не може зрозуміти її причин та віднайти шляхи подолання цього стану.

Професійне середовище є вагомим чинником у виникненні та розвитку негативних психічних станів та погіршенні здоров'я. Професійна активність, велика кількість професійних обов'язків призводять до появи професійних захворювань, що зумовлені впливом людського чинника і високою емоційною напруженістю діяльності.

Синдром хронічної втоми (СХВ) є однією з найбільш актуальних проблем у сучасному світі, вчені, що вивчали даний феномен тривалий час, називають його хворобою цивілізації, так як він все частіше поширюється переважно в розвинених країнах. У той самий час, не існує єдиної загальноприйнятої теорії, що пояснює причини виникнення даної патології.

У сучасній медицині і практичній охороні здоров'я домінує новий підхід при оцінці хворобливих станів людини – біопсихосоціальний, який передбачає врахування усіх комплексів, що впливають на людину, а саме: факторів – соціальних, психологічних, соматичних, що тісно взаємопов'язані та взаємообумовлені. Соціально-психологічний вплив все більше визначають якість життя сучасної людини, що визначає спектр домінуючих емоційних станів, які мають своє фізіологічне забезпечення. Інформаційні навантаження, емоційна напруженість міжособистісних відносин, прискорений темп життя, несприятливі екологічні фактори та багато інших обставин, які впливають на людину та пред'являють підвищені вимоги до організму людини, переводячи фізіологічні системи в екстремальний режим функціонування.

Особливе значення цієї проблеми надає суттєва шкідливість симптомів СХВ. Так, захворювання супроводжується швидким наростанням, що не проходить протягом півроку здебільш вираженою втомою, спочатку до обмеження працездатності, а при прогресі – до повної інвалідності [1].

Згодом збільшуються навантаження й на психоемоційну сферу, підвищуються вимоги до соціальних навичок, комунікативних умінь, що

пов'язано часто з перенапруженням і виснаженням адаптивних і компенсаторних можливостей психічної регуляції життєдіяльності.

Астенічні порушення стають найбільш частим передвісником і проявом не тільки соматичних захворювань, а й соціально-психологічної дезадаптації особистості в цілому. Такі прояви астенії, як порушення сну, нестійкість настрою, зниження працездатності стають частим приводом звернення до лікаря [4].

Синдром хронічної втоми є однією з найпоширеніших патологій у практиці психолога або психотерапевта, і воно може торкнутися як здорових, так і хворих людей з різними патологіями, це стан підвищеної стомлюваності, дратівливості і нестійкого настрою, який поєднується з вегетативними симптомами та порушеннями сну, головною ознакою якого є невмотивовано виражена загальна слабкість, що на тривалий час знижує якість життя людини та веде до суспільно-соціальної дезадаптації.

При синдромі хронічної втоми психотерапія є обов'язковим компонентом лікування, так як важливо дати зрозуміти пацієнтові, що його захворювання піддається лікуванню і не несе великої загрози для його життєдіяльності.

Таким чином, прослідковуються актуальними питання ефективного способу діагностики і психотерапевтичного впливу на хворих з синдромом хронічної втоми в зв'язку з широкою поширеністю захворювання.

Втома є нормальною реакцією організму на робоче навантаження, але в гострих і хронічних формах викликає порушення працездатності.

В. А. Бодров вважає, що втома – це функціональний стан, який виникає в результаті інтенсивного або (і) тривалого робочого навантаження і виявляється в тимчасовому порушенні низки психічних і фізіологічних функцій індивіда, а також зниження ефективності й якості праці [2].

У психологічній літературі втому за видами класифікують на фізичну, розумову, емоційну та змішану; загальну і локальну; м'язову, зорову, слухову та інтелектуальну (творчу). За формами її можна класифікувати на гостру, хронічну, втомлюваність і перевтому. За визначенням М. Гінзбурга, втома – це

природна реакція організму на навантаження, важливий сигнал про необхідність відновлення та відпочинку [3].

Найвірогідніша та основна причина втоми – значна кількість психологічних навантажень. Варто зазначити, що синдромом хронічної втоми виникає в осіб незалежно від соціального статусу, освіти та рівня доходів. Він є хворобою тих, хто багато та сумлінно працює, особливо в несприятливих соціальних і екологічних умовах. Тому його цілком можна віднести до хвороби активних людей, точніше до хвороби стилю життя.

У науковій та науково-популярній літературі є чимало синонімів цього синдрому, назви яких окреслені відповідно до домінуючих причин появи, наприклад, неврастенія, розсіяний склероз, астенична мігрень, м'язовий ревматизм, хронічний мононуклеоз, поствірусний синдром втоми, синдром хронічної імунної дисфункції, де здебільшого відображені фізіологічні та емоційні причини синдрому хронічної втоми.

На думку українського вченого К. Лобановського, синдром хронічної втоми викликають малі дози радіації на тлі психологічного стресу. Психіатри ж наполегливо намагаються переконати в тому, що синдром хронічної втоми існує здебільшого у хворих на депресію. У США сформувалася чітка думка про те, що синдром хронічної втоми, як правило, «полює» за людьми, які зайняті інтелектуальною діяльністю і навчанням.

Нині більшість учених вважають, що синдром хронічної втоми – це постійне або рецидивуюче відчуття втоми, що триває більше 6-ти місяців. Для того, щоб вважати його сформованим повинен бути такий симптомокомплекс: порушення пам'яті чи зосередження; біль у горлі; чутливість шийних або аксиллярних лімфовузлів; біль у м'язах; біль у суглобах; поява болю в голові; сон, що не дає відпочинку; погане самопочуття після незначних навантажень.

Незважаючи на встановлений симптомокомплекс цього захворювання, тривають суперечки медиків, науковців, дослідників щодо причин виникнення цього захворювання, проте вже немає сумніву, що воно є самостійним захворюванням. Думка про сутність синдрому хронічної втоми викликає низку

суперечностей – від заперечення його як захворювання або визначання як психічного розладу до визнання наявності соматичного захворювання.

При синдромі хронічної втоми від розумового і фізичного перенапруження страждає центральна нервова система, ендокринна та імунна системи організму. Першими ознаками синдрому хронічної втоми є стомлюваність, слабкість, втома, млявість, нестача енергії, апатія. Згодом порушується пам'ять, для вирішення складних завдань доводиться докладати неймовірних зусиль. Далі з'являється безсоння, тремор кінцівок, занепокоєння і безпричинні страхи. Синдром хронічної втоми визнаний хворобою сучасності характеризується підвищеною стомлюваністю, постійним відчуттям сильної втоми, болями в м'язах, сонливістю і депресією.

Таким чином, синдром хронічної втоми є досить поширеною патологією, розвиток якої пов'язано з особливостями сучасного життя населення великих міст, типом життя в розвинених країнах і несприятливої санітарно-екологічної обстановкою, а також надмірної емоційно-психічним навантаженням на сучасну людину [5].

Синдром хронічної втоми є одним з найбільш поширених синдромів в клінічній практиці будь-якого фахівця. Не специфічність скарг астеничного кола, відсутність чітких діагностичних критеріїв захворювання, низька інформованість фахівців про коморбідності синдрому хронічної втоми багатьох захворювань соматичного і психоневрологічного профілю, нерідко визначає складності ідентифікації етіології і патогенетичних механізмів астенії. Клінічний поліморфізм, труднощі діагностики ведуть до складнощів в підборі ефективних засобів для лікування цього стану.

Однак варто зазначити, що синдром хронічної втоми - відносно нова і до кінця невивчена патологія, від якої з кожним роком страждає все більше людей. На даний момент етіологія і патогенез синдрому не ясний, в наслідок чого спостерігаються проблеми з його діагностикою та лікуванням. Можемо припустити, що знання психологічних предикторів синдрому хронічної втоми дозволить проводити профілактику його розвитку.

З метою виявлення психологічних предикторів синдрому хронічної втоми проведено дослідження, серед студентів-психологів Одеського національного медичного університету, у кількості 79 студентів (2, 4, 5 курсів).

Для вивчення психологічних предикторів синдрому хронічної втоми у студентів нами були підібрані психологічні методики, що дозволяють виявити ризик розвитку синдрому, рівень втоми, характеристики саморегуляції і роботи, задоволеність і мотивацію.

Наявність синдрому хронічної втоми визначалося за допомогою «Шкали оцінки втоми» (Н.І. Michielsen, адаптований Л.Ф. Бикбулатова) та анкети «Критерії синдрому хронічної втоми» (С.Г. Комаров); особливості саморегуляції досліджувалися за допомогою опитувальника «Стиль саморегуляції поведінки» (В.І. Моросанова). Досліджувалися особливості саморегуляції, характеристик самонавчання, рівня робочої мотивації і задоволеність навчанням у студентів в залежності від ступеня ризику розвитку синдрому хронічної втоми; вивчався вплив задоволеності працею і саморегуляції на рівень втоми і ризик розвитку синдрому хронічної втоми.

Для визначення вираженості синдрому хронічної втоми ми вимірювали рівень втоми за допомогою опитувальника «Шкали оцінки втоми» (Н.І. Michielsen, адаптація Л.Ф. Бикбулатова) і наявність симптомів синдрому у студентів за допомогою анкети, заснованої на моделі діагностичного алгоритму СХУ С.Г. Комарова. Узагальнені дані, отримані в результаті розрахунку описових статистик. За результатами оцінки рівня втоми видно, що практично у половини вибірки студентів старших курсів, тобто 4 та 5 (46,3%) виражена патологічна втома. У студентів 2-го курсу патологічна втома зустрічається в два рази рідше (17%).

За самооцінкою респондентів по моделі діагностичного алгоритму СХУ Комарова, серед нашої вибірки студентів не виявлено синдрому хронічної втоми.

За результатами дослідження 3,8% студентів 2-го курсу мають низьку ймовірність розвитку СХВ, у 35,8% виявлено ризик розвитку СХВ, серед

студентів 4,5 курсів 3,8% існує низька ймовірність розвитку СХВ і у 9,8% виявлено ризик розвитку СХВ.

Для визначення статистичної значущості відмінностей між студентами 2 та 4,5 курсів за ступенем ризику розвитку синдрому хронічної втоми ми провели порівняльний аналіз за допомогою критерію хі-квадрат. Результати, представлені в (табл.1), дозволяють зробити висновок про значущість відмінностей. Таким чином, ризик розвитку синдрому хронічної втоми значно вище серед студентів старших курсів.

Найбільш часто студенти відзначали наявність у себе таких симптомів: сонливість вдень (50,9%), головний біль (47,2%), апатія й емоційна пригніченість (41,5%), загальне зниження працездатності (39,6%). Варто відзначити, що ці симптоми також відповідають синдрому вигорання, що в деякій мірі підтверджує теорію тривалого вигорання D. Jameson.

Найрідше студенти відзначали такі симптоми як безсоння вночі (9,8%) і підвищення температури тіла протягом тривалого часу до 37-37,5 ° C (3,8%).

Таблиця 1

Результати порівняльного аналізу ступеня ризику розвитку синдрому хронічної втоми у студентів 2-го, 4 та 5 курсів

Студенти	Немає СХВ	Низька ймовірність розвитку СХВ	Ризик розвитку СХВ	N	Значимість відмінностей
4, 5 курсів	32	2	19	46	0,005
2 курсу	46	2	5	33	

На основі отриманих результатів дослідження можемо зробити висновок, що існує превалювання в процентному співвідношенні вираженості СХВ у студентів старших курсів в порівнянні з молодшими курсами. Крім того, дана група студентів частіше скаржаться на проблеми з запам'ятовуванням навчального матеріалу, що, безсумнівно, проявляється у навчальному процесі.

В даний час є проблема низької ефективності існуючих засобів і методів лікування синдрому хронічної втоми. Головним принципом лікування є комплексний підхід. Хворому необхідний постійний контакт з лікуючим

лікарем, психотерапевтом, психологом. В основі програми лікування синдрому хронічної втоми повинні бути включені: аутогенне тренування, психотерапія, масаж, лікувальна фізична культура поєднана з водними процедурами, розвантажувально-дієтична терапія, збалансоване харчування, стабілізація відпочинку.

Таким чином, проблема діагностики та лікування синдрому хронічної втоми на сьогоднішній день є актуальною і потребує подальшого пошуку ефективних способів профілактики і лікування. На підставі дослідження та поглибленого аналізу причинно-наслідкових аспектів даної проблеми, можуть бути сформовані комплексні рекомендації щодо профілактики і лікування синдрому хронічної втоми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Арцимович Н. Г. Синдром хронической усталости /Арцимович Н. Г., Галушкина Т. С.. - М.: Науч. мир, 2002., 220 с.
2. Воробьева О. В. Синдром хронической усталости (от симптома к диагнозу) // Трудный пациент. 2010.№. 10. С. 16-21.
3. Исаев А.П. Синдром хронической усталости. Лечение и профилактика /А.П. Исаев, Г.А. Шорин, С.А. Кабанов; Урал. гос. акад. физ. культуры. - Челябинск: Версия, 1997. 112 с.
4. Калинина Н. М. Синдром хронической усталости: подходы к диагностике и терапии / Инфекция и иммунитет. 2011. №3
5. Комаров С.Г. Синдром хронической усталости - болезнь цивилизации/ С.Г. Комаров, Г.А. Комаров/ Стандарты и качество. 2010. №11
6. Маслач К., Представление о синдроме эмоционального выгорания: современное исследование и его применение в психиатрии // Всемирная Психиатрия. 2016. Т. 15. 104 с.